Staatssecretaris voor Sociale Zaken en
Werkgelegenheid,
De heer H.A.L. van Hoof
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk
1 mei 2006	W&B/SFI/06/30647	Rfv 2006-0000136956

Inlichtingen bij	Doorkiesnummer
Mr. G.A van Nijendaal	070 - 426 7232

Bijlagen
0

Onderwerp
Financieringssystematiek Wet werk en bijstand
(W-deel)

Geachte heer Van Hoof,

Bij brief van 11 april 2006 vraagt u advies aan de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) over het verdeelmodel voor het werkdeel van de Wet werk en bijstand (WWB). U vraagt de Raad tevens het oordeel van de Raad over de verdeelmodellen voor het inkomensdeel van de Wet werk en bijstand (WWB) en het vaststellingmoment voor het WWB-budget. Dit is in een apart advies behandeld.

Samenvatting
De Raad ziet geen aanleiding het huidige vrij eenvoudige verdeelmodel voor de reïntegratiemiddelen te herzien. De veronderstelling dat de omvang van de groep uitkeringsgerechtigden een goede indicator is voor de totale omvang van de gehele doelgroep acht de Raad nog steeds plausibel. Een verdeling gebaseerd op specifieke groepen die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben, levert gelet op de gewenste beleids- en bestedingsvrijheid van gemeenten geen enkel soulaas. Het is ondoelmatig en zal gepaard gaan met administratieve lasten, hetgeen haaks staat op het streven van het kabinet om deze lastendruk te verminderen .Door de verdeling te blijven baseren op actuele gegevens zal de verdeling ook blijven aansluiten bij de behoefte.

Fluwelen Burgwal 56 Telefoon 070-4267540
Postbus 20011 Telefax 070-4267625
2500 EA‘s-Gravenhage E-mail rob-rfv@minbzk.nl

1.
Inleiding

Op basis van de WWB ontvangen gemeenten een budget waarmee reïntegratietrajecten voor de gemeentelijke doelgroep kunnen worden ingekocht, het werkdeel. De gemeentelijke doelgroep bestaat uit bijstandsgerechtigden, mensen met een gesubsidieerde baan, Anw'ers en werkzoekenden zonder uitkering (nuggers). De middelen in het werkdeel zijn geoormerkt: gemeenten moeten deze middelen uitgeven aan reïntegratie van hun doelgroep. Wel mag een gemeente een eventueel overschot (tot een bepaalde hoogte) meenemen naar een volgend jaar of een eventueel tekort (ook tot een bepaalde hoogte) ten laste brengen van het volgende (of vorige) jaar.

De middelen van het werkdeel worden vanaf 2006 ook via een verdeelmodel over de gemeenten verdeeld. De middelen worden verdeeld op grond van het aantal bijstandsgerechtigden dat een gemeente heeft. Om te corrigeren voor een verschil in moeilijkheid om de gemeentelijke doelgroep te begeleiden naar werk zijn daarnaast kenmerken van de lokale arbeidsmarkt opgenomen in het verdeelmodel. Gemeenten met een ruime lokale arbeidsmarkt hebben waarschijnlijk meer middelen nodig om een bijstandsgerechtigde naar een baan te begeleiden dan gemeenten met een krappe arbeidsmarkt. Bij de behandeling van het verdeelmodel in de Tweede Kamer kwam de vraag naar voren of dit verdeelmodel wel voldoende rekening houdt met probleemcumulatie. Dat wil zeggen: compenseert het verdeelmodel wel in voldoende mate voor een verschil in samenstelling van de gemeentelijke bijstandspopulatie? Daarbij kan worden gedacht aan een verschil in mensen zonder startkwalificatie, mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, mensen met een taalachterstand, verslaafden, dak- en thuislozen, arbeidsgehandicapten en nuggers. In het rapport 'Uit de bakken aan de bak' van het onderzoeksbureau SEO wordt ingegaan op deze vraag.

3.
Commentaar

De reïntegratiemiddelen worden verdeeld naar gemeentelijke behoefte. De behoefte van gemeenten is bepaald door te kijken naar de besteding van reïntegratiemiddelen door gemeenten. Bekeken is of bij het bepalen van de gemeentelijke behoefte het nuttig is rekening te houden met probleemgroepen.
De conclusie is dat dit voor de meeste probleemgroepen niet nodig is, omdat wanneer wel rekening wordt gehouden met de probleemgroepen dit geen of nauwelijks effect heeft op de bepaling van de gemeentelijke behoefte aan reïntegratiemiddelen en dus het gemeentelijke budget. Dit

komt doordat de kosten van reïntegratietrajecten voor de probleemgroep niet verschillen van de kosten van een gemiddeld traject of omdat het aandeel van de probleemgroep zeer klein is.

Het huidige vrij simpele verdeelmodel voldoet dan ook naar de opvatting van de Raad. De veronderstelling dat de omvang van de groep uitkeringsontvangers een goede indicator is voor de totale omvang van de gehele doelgroep acht de Raad nog steeds plausibel. Bovendien wordt via de arbeidsmarktkenmerken gecompenseerd voor de zwaarte van noodzakelijke trajecten, waardoor gemeenten die meer behoefte hebben aan gesubsidieerde arbeid daarvoor ook gecompenseerd worden. Het model kent weinig extra administratieve lasten. Het doet ook recht aan de beleidsvrijheid die gemeenten hebben bij de inzet van reïntegratiemiddelen.
Belangrijk bijkomend argument voor de Raad is dit model de prikkelwerking van de WWB ondersteunt door niet teveel mensen onnodig op gesubsidieerde arbeid te zetten maar vooral te kijken naar de kans op regulier werk.

Dat gemeenten met het oog op de te behalen voordeel bij het inkomensdeel vooral zullen inzetten op kansrijke groepen is binnen de gegeven beleids- en bestedingsvrijheid een gegeven. Indien de wens bestaat om specifieke groepen te bedienen, volstaat het niet om alleen de verdeling aan te passen. Daarvoor zouden ook bestedingsvoorschriften en een aparte verantwoording in het leven moeten worden geroepen. Een dergelijke aanpak is echter in strijd is met de gewenste sanering van specifieke middelen en met de wens om de beleids- en bestedingsvrijheid van gemeenten te vergroten. Daarenboven acht Raad een specifieke benadering ook ondoelmatig.
Voor groepen met een taalachterstand geldt dit in mindere mate. Maar de Raad is van mening dat het inlopen van taalachterstand onderdeel uitmaakt van een bredere aanpak die niet alleen gericht is op toetreding tot de arbeidsmarkt. Daarvoor zijn ook andere geldstromen beschikbaar. De extra kosten leiden dus niet tot een extra behoefte bij gemeente aan reïntegratiemiddelen.

De echte successen van de reïntegratietrajecten blijven in dit stadium beperkt tot die groepen die een relatief kleine afstand tot de arbeidsmarkt hebben. De WBB is pas sinds 2004 werkzaam. Als gevolg van de invoering van de WWB vertoont de ontwikkeling van de aantallen uitkeringsontvangers nog een grillig verloop over de gemeenten. Bij de aanpak van de reïntegratie zijn gemeenten begonnen met die groepen die relatief gemakkelijk bemiddelbaar zijn, geleidelijk aan zullen echter ook de meer weerbarstige groepen aan bod komen. Groepen die meer

maatwerk nodig hebben. De mogelijke effecten van deze aanpak verwacht de Raad pas over een paar jaar te zien. Het is daarom beter het systeem rust te geven en een periode van vijf jaar te nemen alvorens eventueel wijzigingen aan te brengen. De Raad verwacht dat als gevolg van deze ontwikkelingen de verdeling als het ware automatisch de gemeenten met groepen uitkeringsontvangers met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt beter gaat bedienen. Rust in het systeem bevordert een meer systematische aanpak. Te zijner tijd zou een nieuwe behoeftemeting op basis van reële kosten kunnen worden gehouden, waarbij ook rekening dient te worden gehouden met kosteneffectiviteit, om te bekijken of het verdeelmodel moet worden aangepast.

Vooralsnog is de Raad is van mening dat er onvoldoende aanleiding is het model aan te passen. Aanpassing van het verdeelmodel om zodoende met probleemgroepen rekening te houden leidt niet tot een objectieve verbetering van het model. Bovendien ontstaan er forse herverdeeleffecten ten opzichte van de huidige verdeling waarvoor een goede inhoudelijke verklaring ontbreekt. De Raad ziet dan ook geen aanleiding om af te wijken ten aanzien van de eerder ingezette lijn.

De Raad voor de financiële verhoudingen,

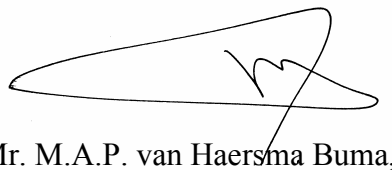

Mr. M.A.P. van Haersma Buma, voorzitter

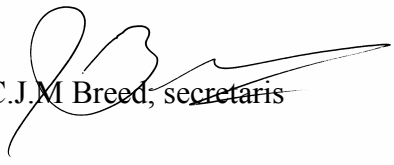

Drs. C.J.M Breed, secretaris